



Programmet AgoraEU 2028–2034

Kulturdepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2025) 550 final

Celexnummer 52025PC0550

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av programmet AgoraEU för perioden 2028–2034 och om upphävande av förordningarna (EU) 2021/692 och (EU) 2021/818

Sammanfattning

Europeiska kommissionen presenterade den 17 juli 2025 ett förslag till inrättande av programmet AgoraEU för perioden 2028–2034, som en del av förslaget till EU:s fleråriga budgetram för perioden. Förslaget bygger på en sammanslagning av de nuvarande programmen Kreativa Europa respektive programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden (CERV) och bygger på strukturerna för dessa program. I förslaget finns tre programområden: Kreativa Europa (kultur), MEDIA+ (audiovisuellt och nyheter) och CERV+ (rättigheter, jämlikhet, medborgarskap, civila samhället, motverkande av våld, demokratiskt deltagande och rättsstatens principer). Kommissionen föreslår att finansieringsramen för genomförande av programmet under perioden 2028–2034 ska uppgå till 7 606 miljoner euro i 2025 års priser (motsvarande 8 582 euro i löpande priser). Denna föreslås fördelas mellan de tre programområdena på så sätt att Kreativa Europa tilldelas 1 592 miljoner, MEDIA+ tilldelas 2 830 miljoner och CERV+ tilldelas 3 184 miljoner i 2025 års priser.

Regeringen välkomnar att kommissionen föreslår att innehållet i de nuvarande programmen finns kvar även under budgetperioden 2028–2034. Vidare bedömer regeringen innehållet i det föreslagna programmet som viktigt för arbetet för att främja skapande, konkurrenskraft och utbyte inom kultur och

media inom unionen samt arbetet för att upprätthålla respekten för unionens värden och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Europeiska kommissionen presenterade den 16 juli 2025 sitt förslag till flerårig budgetram för perioden 2028–2034 (se faktapromemoria 2025/26:FPM3). Den 17 juli presenterade kommissionen ett förslag om inrättande av programmet AgoraEU för perioden 2028–2034. Förslaget bygger på en sammanslagning av nuvarande programmet Kreativa Europa och programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden (CERV) och bygger vidare på strukturerna för dessa befintliga program. De övergripande målen för AgoraEU föreslås vara att främja kulturell och språklig mångfald samt kulturarv, att öka konkurrenskraften inom de kulturella och kreativa sektorerna, särskilt inom medie- och audiovisuella branscher, att värna konstnärlig frihet och mediefrihet samt att skydda och främja jämlikhet, medborgerligt deltagande, rättigheter och värden enligt fördragen och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, för att därigenom stärka det demokratiska deltagandet och den samhälleliga motståndskraften.

1.2 Förslagets innehåll

I kommissionens förslag finns tre programområden: Kreativa Europa (kultur), MEDIA+ och CERV+. Kommissionen föreslår att finansieringsramen för genomförande av programmet under perioden 2028–2034 ska uppgå till 8,6 miljarder euro. Denna föreslås fördelas mellan de tre programområdena på så sätt att Kreativa Europa tilldelas 1,8 miljarder, Media+ tilldelas 3,2 miljarder och CERV+ tilldelas 3,6 miljarder.

Programområdet Kreativa Europa föreslås fortsatt främja gränsöverskridande produktioner, samarbeten och utbyten genom mobilitetsinsatser för konstnärer och andra yrkesverksamma inom de kulturella och kreativa sektorerna, konstnärsresidens samt partnerskap mellan organisationer. Programmet ska vidare medverka till att främja och synliggöra en mångfald av europeiskt innehåll, vilket inkluderar stöd till plattformar för konstnärer, talangutveckling,

kulturpriser, turnéverksamhet, festivaler och översättning. En annan del av programmet handlar om att stärka kapaciteten och kompetensen inom de kulturella och kreativa branscherna genom bland annat stöd till nätverk och kompetensutveckling. Programmet ska också likt tidigare bidra till att öka tillgången till kultur och kulturarv, i synnerhet för unga.

Programområdet MEDIA+ föreslås ha två delar. I likhet med MEDIA+-delen i det nuvarande programmet ska programmet stödja produktion och distribution av audiovisuellt innehåll av olika format och genrer med potential att nå en gränsöverskridande publik. Insatser föreslås bland annat för att främja nätverk för biografer, festivaler och kampanjer (i synnerhet med fokus på unga samt marginaliserade grupper), talangutveckling, marknadsföring, innovativa verktyg och affärsmodeller. Dataspel och immersivt innehåll är också fortsatt inkluderade i programmet.

En nyhet är att förslaget till MEDIA+ får en andra del med syfte att främja ett fritt, livskraftigt och pluralistiskt medielandskap för nyhetsmedier. Stöd föreslås för att främja journalisters säkerhet, granskande journalistik samt gränsöverskridande journalistiska samarbeten. Därtill ska programmet uppmuntra till digital utveckling inom branschen. Vidare ska programmet bidra till att förstärka förmågan att identifiera och motverka otillbörlig informationspåverkan och desinformation samt stärka medie- och informationskunnighet. Inom MEDIA+-delen finns också Europeiska nämnden för medietjänster, som inrättades genom EU:s mediefrihetsförordning.

Programområdet CERV+ föreslås som en vidareutveckling av det nuvarande programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden (CERV). Området är tänkt att stärka demokratiska värden, rättigheter och medborgarnas deltagande i hela unionen. Programmet föreslås finansiera arbete i medlemsstaterna och på unionsövergripande nivå inom tre delområden. För det första arbete som bidrar till att skydda och främja grundläggande rättigheter, jämställdhet, jämställdhetsintegrering, jämlikhet och icke-diskriminering och unionsmedborgares rättigheter samt för att stärka det civila samhällets aktörer inom dessa områden. Det andra delområdet avser arbete för att motverka könsbaserat våld samt alla former av våld mot barn och andra riskgrupper, inklusive hbtqi-personer och personer med funktionsnedsättning. Det tredje

delområdet avser arbete som bedrivs i syfte att främja demokratiskt deltagande och upprätthålla respekten för rättsstatens principer.

Slutligen föreslås programmet få en horisontell del som ska avse arbete som bedrivs till förmån för flera programområden. Inom ramen för denna föreslås finansiering göras tillgänglig för arbete som bl.a. främjar demokratisk motståndskraft och utveckling och användning av innovativa verktyg och teknologier, t.ex. artificiell intelligens, inom programmets tillämpningsområde.

För att öka effektiviteten och minska den administrativa bördan för sökande, förmånstagare och EU-institutioner föreslås programmets hantering, styrning och implementering strömlinjeformas i linje med andra EU-program.

Ansöknings- och rapporteringsprocesser föreslås förenklas genom gemensamma eller mer liknande regler samt mindre omfattande ansökningsblanketter för finansiering än tidigare.

I förslaget till AgoraEU är detaljeringsgraden gällande hur programmet ska förvaltas väsentligt lägre än i de nuvarande programmens förordningar, t.ex. saknas bestämmelser om genomförandeakter. Det är därför i nuläget inte helt klarlagt hur kommissionen avser strukturera förvaltningen och hur medlemsstaternas roll i styrningen kommer utformas.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ingen påverkan på svenskt regelverk förutses.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Utgifterna för AgoraEU för kommande budgetperiod, 2028–2034, föreslås uppgå till 7 606 miljoner euro i 2025 års priser (8 582 miljoner euro i löpande priser). Den förändrade strukturen mellan perioden 2021–2027 och 2028–2034 gör att det vad gäller utgiftsvolym är svårt att jämföra med tidigare period. Kommissionens förslag motsvarar cirka 0,4 procent av den föreslagna totala budgetramen inklusive specialinstrument för 2028–2032.

Förslaget till AgoraEU skulle motsvara cirka 400 miljoner SEK i årlig EU-avgift, baserat på en total prognosticerad genomsnittlig svensk EU-avgift för nästa programperiod om cirka 102 800 miljoner SEK per år (se faktapromemoria 2025/26:FPM3).

För det fall att Sverige väljer att inrätta ett gemensamt programkontor för det nya programmet kan detta komma att medföra kostnader för statsbudgeten, i den mån sådana kontor inte fullt ut finansieras inom ramen för programmets budget. Sådana utgifter ska finansieras genom motsvarande neddragningar inom berört utgiftsområde. För motsvarande program inom nuvarande fleråriga budgetram finns programkontor för Kreativa Europa och en nationell kontaktpunkt för CERV-programmet.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens ståndpunkter avseende övergripande principer för den fleråriga budgetramen och dess storlek, inklusive för enskilda fonder och program, behandlas i faktapromemoria 2025/26:FPM3.

Regeringen välkomnar att kultur- och mediefrågor även i fortsättningen tydligt främjas i ett europeiskt program som föreslås stödja europeiskt samarbete för kulturell och språklig mångfald och kulturarv, öka de kulturella och kreativa sektorernas konkurrenskraft, samt stärka de internationella förbindelserna på kulturområdet. Regeringen anser att det är viktigt att den konstnärliga friheten baserad på yttrandefrihetens grundläggande principer respekteras och att programmets utformning kan bidra till detta i alla medlemsstater. Regeringen välkomnar det ökade fokuset på mediefrågor i programmet och avser bevaka

att utformningen fullt ut respekterar nyhetsmediernas redaktionella oberoende. Regeringen ser positivt på ansatsen att stärka samhällelig motståndskraft mot otillbörlig informationspåverkan genom främjande av ett oberoende och pluralistiskt medielandskap samt medie- och informationskunnighet.

Regeringen välkomnar vidare att arbetet med att främja respekten för unionens värden fortsätter genom programområdet CERV+. Det är av betydelse att respekten för unionens värden och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna skyddas såväl genom villkorlighet för budgeten som helhet, som genom att möjliggöra ett främjande arbete inom ramen för CERV+.

Regeringen anser att det är av särskild betydelse att de värden som framgår av fördragen och stadgan är prioriterade inom programområdet, och avser verka för att stärka och bibehålla ett sådant fokus.

Regeringen stödjer särskilt kommissionens ambition att öka effektiviteten i programmet och att sänka både den administrativa bördan och kostnaderna för förvaltningen av programmet. Regeringen anser att det är angeläget att det nya programmet genomförs på sådant sätt att den kunskap och kompetens som byggts upp inom och genom såväl Kreativa Europa som CERV tas tillvara, samt att medlemsstaterna bereds tillräcklig insyn och lämplig möjlighet till inflytande i programmets löpande förvaltning. Regeringen avser därför verka för att kommissionen förtydligar hur programmet är avsett att styras och att skäl för förslaget till styrning anges.

En närmare analys av hela förslaget behöver göras innan regeringen kan ta närmre ställning till förslagets enskilda delar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Förslaget kommer inte att remitteras men synpunkter kommer inhämtas från berörda aktörer för att tjäna som underlag för de kommande förhandlingarna.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden för förslaget är artiklarna 19(2), 21(2), 24, 167(5), 168(5) och 173(3) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, vilket innebär att rådet och Europaparlamentet beslutar gemensamt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Enligt kommissionen kan förslagets syfte inte uppnås på ett tillfredsställande sätt endast genom åtgärder från medlemsstaternas sida. Europeiskt mervärde skapas genom programmets starka gränsöverskridande dimension, vilket också har visats genom de nuvarande programmen Kreativa Europa och CERV för åren 2021–2027. Vid halvtidsutvärderingen av programmen konstaterades att deras mål och prioriteringar på ett övergripande plan var samstämmiga och att de kompletterade mål och prioriteringar i nationella strategier och program och därmed följde subsidiaritetsprincipen. Kommissionen gör även bedömningen att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen.

Regeringen delar kommissionens bedömning.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

-

4.2 Fackuttryck och termer

-